

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Jiří Weigl: Muži v ofsajdu

Václav Klaus: Na zelenosti Německa se volbami nic nemění

Ivo Strejček: Německé volby v kontextu rozpadajícího se Západu

Ladislav Jakl: Blondák v bavorském kroji

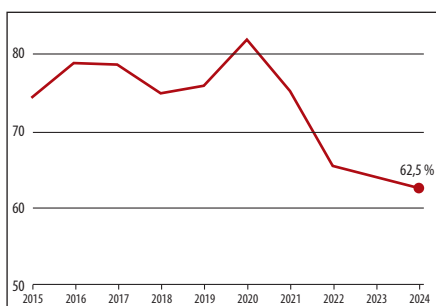
Filip Šebesta: Bezalternativní demokracie a návrat politiky

Jiří Weigl: Ukrajinská deziluze

Ivo Strejček: „Velké vzkazy na malém formátu“ Ivana Steigera

ÚNOROVÝ GRAF IVK

Přesnost německých vlaků se propadla na rekordně nízkou úroveň podíl dálkových spojů se zpožděním do šesti minut (v %)

Pramen: Deutsche Bahn

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 15/29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 28. 2. 2025

Muži v ofsajdu

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Spojené státy, Rusko a Ukrajina v neskutečném tempu jednájí v různých formátech o ukončení války na Ukrajině. Nová americká administrativa provádí ve všech oblastech zásadně jinou politiku než její předchůdci, její politické priority se významně

Američané vedli mnohokrát dlouhé války v různých částech světa, aby po čase zjistili, že se svět a i jejich zájmy a priority v něm podstatně změnily. Jako ryzí pragmatičtí nikdy v takovém případě neváhali rychle změnit směr a zatěžující válečné aktivity radikálně ukončit.

změnily a evidentně nepovažuje nekonečné válčení na Ukrajině v současné situaci za americký národní zájem. Pro toho, kdo zná historii, to nemůže být nic překvapivého. Američané vedli mnohokrát dlouhé války v různých částech světa, aby po čase zjistili, že se svět a i jejich zájmy a priority v něm podstatně změnily. Jako ryzí pragmatičtí nikdy v takovém případě neváhali rychle změnit směr a zatěžující válečné aktivity radikálně ukončit. Vietnam, Irák a Afghánistán nám mohou být v posledních dekadách dobrým příkladem.

Nový prezident necítí žádnou loajalitu k politice svých předchůdců a jejich prioritám, k nimž patřilo nekonečné krvavé válčení na Ukrajině a trvalá konfrontace s Ruskem.

Prezident Trump je bývalý byznysman a z oblasti podnikání je zvyklý, že nemá smysl se zabývat utopenými náklady, ale že je potřeba vše zbytečné, drahé a neproduktivní nemilosrdně ořezat a ukončit. Takto přistupuje i k válce na Ukrajině.

Jeho vítězství ve volbách není jenom prostá výměna administrativ. Je to mezník

ve vyostřené ideologické válce, která dlouhodobě rozděluje americkou společnost, válce mezi levicovými pokrokaři, které do letoška představovala Bidenova demokratická vláda, a pravicovými republikánskými konzervativci, které Trump dovedl ke spektakulárnímu vítězství.

Je nabíledni, že nový prezident necítí žádnou loajalitu k politice svých předchůdců a jejich prioritám, k nimž patřilo nekonečné krvavé válčení na Ukrajině a trvalá konfrontace s Ruskem. Lze říci, že Zelenského režim na Ukrajině, který byl pevně spojen s Bidenovou administrativou, je dnes obětí této vnitroamerické studené války a na republikánské straně se netěší podpoře ani důvěře.

EDITORIAL

O úvodní text únorového vydání Newsletteru IVK se tentokrát postaral Jiří Weigl se svým komentářem *Muži v ofsajdu*. Autor v něm popisuje, jak se Evropa a s ní i Česká republika dostaly svým nerozvázným jednáním postupně do postavení mimo hru odkud jim nyní nezbývá než jen sledovat svižný valčík zahraničněpolitických kroků Trumpovy administrativy, a to nejen ve vztahu k ukrajinské válce ale i k dosavadní podobě světového uspořádání. Obsah tohoto textu ředitele IVK jsme považovali za natolik stěžejní, že jsme se rozhodli uspořádat na jeho podkladě v prvním březnovém týdnu v hotelu *Prague Towers* další z našich seminářů.

Následující tři texty tohoto čísla se věnují německým volbám. Komentář bývalého prezidenta Václava Klause sice vyšel již před volbami, ale jejich výsledky závěry Václava Klause pouze potvrdily, Německo zůstane i nadále zelené. Ivo Strejček rozebírá proběhlé německé volby v kontextu rozpadajícího se Západu a obává se politických dobrodružství, do kterých se Německo jako klíčová mocnost Evropy může na základě klesajícího amerického angažmá v Evropě pustit. Ladislav Jakl se ve svém štiplavém komentáři s názvem *Blondák v bavorském kroji* vypořádává s rostoucí vlnou násilí ze strany migrantů v Německu ale také s tezí, že nám v Čechách nic takového nehrozí. Jednak ukazuje že hrozí, ale poukazuje také na politickou

(Pokračování ze strany 1)

kriminalizaci těch, kteří na problémy s migrací – nejpalčivější evropské politické téma – u nás upozorňují.

Dále si můžete přečíst text autora těchto řádek *Bezalternativní demokracie a návrat politiky* popisující jednak bezradnost západních politiků, kteří část své moci odevzdali jiným, ale také to, jak nový americký prezident svými neortodoxními metodami zase moc vrací zpátky do rukou amerických občanů. Následuje brilantní analýza vývoje a příčin ukrajinského konfliktu od Jiřího Weigla. Poslední řádky tohoto vydání pak náleží vzpomínce Ivo Strejčka na Ivana Steigera, který nás v únoru opustil, ale kolem jedné z jehož úžasných kreseb stojící na římské kamen v našem Institutu budeme i nadále všichni denně procházet.

Filip Šebesta

V podobné pozici je i evropský politický mainstream, který se v posledních letech proměnil v zelenou progresivistickou národní frontu, kontrolující bruselské instituce i většinu národních vlád členských zemí EU bez ohledu na různé názvy konkrétních stran. Tento mainstream je velmi úzce navázán a propojen s americkou demokratickou stranou a tamějším dosavadním liberálním establishmentem, pevně s nimi spojil svou budoucnost, iniciativně uskutečňuje a šíří woke ideologii a snaží se likvidovat jakýkoliv domácí odpor k této politice cestou omezování svobody slova, volebními manipulacemi, politickou korektností atd.

Všechno, proti čemu Trump a spol. v USA bojovali a bojují, to plně vládne a dominuje v EU a ve Velké Británii. S výjimkou ostrakizovaných páříů Orbána a Fica a některých mimovládních stran stály evropské elity nezakryté a rozhodně na straně Harrisové proti Trumpovi, kterého dlouhodobě otevřeně nenáviděly a snažily se mu škodit. Náš prezident Pavel a jeho okolí, jakož i většina politiků našich koaličních stran jsou ve svém nezastíraném antitrumpismu smutnými příklady tradičního českého konformismu, který vždy jenom poslušně vyjadřuje názory evropského mainstreamu. Teď nevědí kudy kam.

S Trumpovým vítězstvím a jeho bleskovými kroky na všech frontách tyto evropské elity upadly do zcela zjevného chaosu a hysterického zmatku. Za celé své dosavadní životy si nikdy nedovedly představit, že by poslušně nenásledovaly americké vedení. To dnešní jim ovšem dává otevřeně najevo, že o ně nestojí, že je považuje nikoliv za spojence, ale za ideové a politické protivníky, za ztělesnění toho, proti čemu se trumpovské hnutí v USA vymezuje. Viceprezident J. D. Vance to na Mnichovské bezpečnostní konferenci ve svém projevu vyjádřil zcela jasně.

Všichni se u nás hrozí, že Trump odmítá u nás převládající interpretaci příčin rusko-ukrajinské války. Odmítáme si přiznat, že pro každého amerického prezidenta je představa, že by si sousední Kanada vetkla do ústavy, že je jejím nezpochybnitelným cílem vstoupit do vojenské aliance s Ruskem, a tudíž poskytnout své území pro rozmístění ruských raket mířících na americká města a z Vancouveru udělat základnu ruské tichomořské válečné flotily, naprosto nepředstavitelná, stejně jako byla pro Rusy nepřijatelná obdobná ukrajinská politika posledních let. Trump v tomto ohledu Putina chápe. On by v takovém případě nepochybně reagoval také vojensky jednoznačně, stejně jako na počátku 60. let za Karibské krize miláček všech liberálů prezident J. F. Kennedy. V narůstající ukrajinské krizi Biden, na rozdíl od Chruščova, proti eskalaci nic neudělal a v rýsujícím se rusko-ukrajinském konfliktu pro USA viděl příležitost, jak Rusko zaplést do neřešitelného konfliktu nebo nad ním získat strategickou výhodu. Evropa ho v tom podporovala, přestože věděla, že to bude ona, která ponese velkou část nákladů.

Ukrajinci byli naivní, že slibům Západu věřili. Povídky o tom, že každá země má právo si zvolit bezpečnostní zajištění bez ohledu na své okolí, jsou nesmysl, který neplatil nikdy a nikde.

Ukrajinci byli naivní, že slibům Západu věřili. Povídky o tom, že každá země má právo si zvolit bezpečnostní zajištění bez ohledu na své okolí, jsou nesmysl, který neplatil nikdy a nikde. Teď, po třech letech bojů, zničená a vylidněná země shledává, že se situace změnila, hlavní spojencem má jiné priority a že končí s podporou. Pro toho, kdo válčí výlučně za cizí peníze a cizími zbraněmi, je to neřešitelný problém. Evropa nedisponuje ani finančními ani vojenskými kapacitami, aby si mohla zástupný konflikt s Ruskem sama dovolit a nahradit americký výpadek.

V dnešní situaci se evropská a naše politika chová naprosto nedospěle a dezorientovaně. Válce se nijak zabránit nesažila, podporovala její eskalaci a dodnes stále blábolí cosi o nezbytnosti ukrajinského vítězství, i když nikdo nemá ani tušení, jak toho dosáhnout. Na válku s Ruskem nikdo z nich vážně nepomyslel, s Ukrajinou jenom hráli a hrají nefér hru. Ale do pastí se nakonec chytili také oni sami.

Dnes evropští a naši politici dokonce pokrytecky předstírají, že jsou ochotni jít kvůli Ukrajině do konfliktu s USA, požadují místo u jednacího stolu, vyhrožují dalšími dodávkami zbraní, hovoří o vyslání svých vojsk na Ukrajinu atd. Ve skutečnosti nejsou bez

USA schopni ničeho. NATO bez amerického bezpečnostního závazku a americké vojenské síly nemá smysl. Všichni to vědí – Evropa se dnes bez americké vojenské přítomnosti nemůže obejít.

Evropané nemohou nic, Ukrajinci se musí smířit s tím, že když jim USA válčení platí a umožňují, potom také rozhodují. Zadělalí jsme si na pěkný malér. Rusko, po pádu komunismu toužící se stát normální zemí, jsme krátkozrace nechali vrátit se do starých nepřátelských mocenských kolejí. Vina patří Západu proto, že měl všechny trumfy na své straně a nesmyslně je prohospodařil.

Sny o evropské armádě jsou opravdu jenom sny. Evropský zbrojní průmysl je běh na dlouhou trať za podmínky, že EU dá k ledu Green Deal a všechny s tím spojené nesmysly. A navíc, ve wehrmachtu možná ještě existuje jakási institucionální paměť o tom, jak Němcům za druhé světové války byla vojska jejich tehdejších nespolehlivých evropských spojenců k ničemu. Iluze o evropské armádě nám opravdu jen těžko pomohou.

Zmatenost a bezradnost evropské politiky demonstrovaly právě proběhlé německé parlamentní volby, kde dosavadní vládní strany utrpěly při rekordní voličské účasti historický debakl, zatímco vítězná CDU-CSU zaostala daleko za očekáváním. Potvrdilo se velké posílení AFD a zjevné trvalé rozdělení Německa na západ a východ. Cesta z krize a naděje na změnu se nerysují. Německo, stejně jako Francie jsou politicky i ekonomicky oslabeny, a to bude mít vliv na situaci v EU i na ukrajinský konflikt.

Evropané nemohou nic, Ukrajinci se musí smířit s tím, že když jim USA válčení platí a umožňují, potom také rozhodují. Zadělalí jsme si na pěkný malér. Rusko, po pádu komunismu toužící se stát normální zemí, jsme krátkozrace nechali vrátit se do starých nepřátelských mocenských kolejí. Vina patří Západu proto, že měl všechny trumfy na své straně a nesmyslně je prohospodařil. Teď máme problém.

Naši politici ostudně selhali a stále nic nechápou. Jako malé děti si vedou svou, křičí a nevnímají, že velmoci mají své globální zájmy, které se mění, nesdílejí naše traumata a nedívají se na svět našima očima. Mají zájmy, nikoliv přátele. Naše servilita a přísluhování nejsou k ničemu. Nikdo nám za ně nic nedá. Poslední debakly naší diplomacie to plně potvrzují. Do postavení mimo hru jsme se vystavili sami.

24. 2. 2025

Na zelenosti Německa se volbami nic nemění

Václav Klaus

Německo – nejmocnější země Evropy (a zejména Evropské unie) je – jak řekl v Mnichově šéf firmy Siemens – opět nemocný, neřekl muž, ale řekl persona Evropy. Toto úsloví se používalo už kolem roku 2000, ale tehdy se z toho Německo rychle oklepalo. Oklepe se rychle i teď? Já to moc optimisticky nevidím.

Německo je – bez ohledu na tyto volby, a při jejich jakémkoli výsledku – zelená země. Myslím tím samozřejmě zelenost ideologickou. Zelená není jen strana Zelených, ale všechny politické strany.

Německo je – bez ohledu na tyto volby, a při jejich jakémkoli výsledku – zelená země. Myslím tím samozřejmě zelenost ideologickou. Zelená není jen strana Zelených, ale všechny politické strany, a jak říká jeden z nejbystřejších kritiků dnešního Německa Thorsten Hinz (CATO, č. 2, 2025) „zelené jsou všechny složky společnosti“. Dodává, že „i po 23. únoru budou zelení udávat takt, tón a směřování politiky, stejně jako to dělali uplynulých dvacet pět či třicet let“ (str. 18). I když Zelení v této době poztráceli mnohé

své mandáty a svou účast v parlamentu, „zůstali jako transcendentní síla“.

Podářilo se jim „podvolit si“ (hezké Houellebecqovo slovo) všechny ostatní strany. Za dobu tří desetiletí se Německo zásadně změnilo a volby „tuto už institucionalizovanou disfunkčnost a destruktivitu potvrdí“ (str. 19). Místo argumentů vítězů moralis-

Nezměnitelnost zelenosti beru – samozřejmě s hrůzou – na vědomí, pokračující ostrakizaci AfD považují za dlouhodobě neúnosnou a kontraproduktivní politiku a zesílení německého vojenského angažmá na Ukrajině se velmi bojím.

mus a, co je ještě horší, přechod od moralizování k donucování „probíhá plynule“. Víru v záchranu planety ideologií Zelených považuje Hinz „za projev německého idealismu“. A tento německý universalismus a hypermoralismus dává za vinu nikoli Zeleným, ale Frankfurtské škole (str. 21).

Moc pěkná je i jeho teze, že tzv. znovusjednocení bylo vlastně „roztazením západního Německa na Východ“ (nevím, jak lépe přeložit slovo „Ausdehnung“). Je přesvědčen, že víkendové volby do Bundestagu se zelenou dominancí v Německu nic neudělají.

Všichni v Německu i v cizině se domnívají, že volby vyhraje – pro mne už neúnosně zelená – CDU v čele s Friedrichem Merzem, kterého od roku 2001 až do svého oslabení

v roce 2019 Angela Merkelová nemilosrdně „dusila“. Od Merze nečekám:

- jakékoli odzelenění CDU,
- jakékoli zrušení či zbourání „požární zdi“ (Brandmauer) vůči AfD, ale naopak čekám
- výrazné zesílení německého angažmá v ukrajinské válce a zesílení německé antiruské politiky (oproti dnešní vládě).

Místo argumentů vítězů moralismu a, co je ještě horší, přechod od moralizování k donucování „probíhá plynule“.

V mých očích nic z toho není posunem k lepšímu. Nezměnitelnost zelenosti beru – samozřejmě s hrůzou – na vědomí, pokračující ostrakizaci AfD považuji za dlouhodobě neúnosnou a kontraproduktivní politiku (která bude trvat až do chvíle, kdy jako v případě Kickla v Rakousku, vyhraje AfD německé volby) a zesílení německého vojenského angažmá na Ukrajině se velmi bojím. Přesto CDU spolu s bavorskou Söderovou z CSU volby asi vyhraje.

Pro Českou republiku to nebude nic dobrého. My potřebujeme Německo ekonomicky silné, ale politicky je jeho vývoj ve směrech diskutovaných v tomto textu pro nás – vzhledem k jeho síle – nebezpečný. Ale voliči mají vždycky pravdu. Svou pravdu, ale občas i pravdu profesionálních manipulátorů veřejného mínění.

Publikováno v MF Dnes, 21. 2. 2025

Německé volby v kontextu rozpadajícího se Západu

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

V Německu proběhly parlamentní volby, jednoznačně nejsledovanější evropská politická událost nejméně letošní první poloviny roku. Jejich výsledky jsou již dobře známé a opakovat či nějak originálně řídit a posuzovat známá čísla již není třeba.

Co ovšem smysl má, je zamyslet se nad tím, o jakém vnitřním stavu Německa volební výsledky vypovídají, a ptát se, co může budoucí německé politické uspořádání znamenat v kontextu již viditelně se rozpadajícího poválečného uspořádání Západu.

Situace v Německu německé voliče straší. Velká voličská účast o tom svědčí. Vážné hospodářské i společenské problémy země, která bývala dlouho považována za výklad-

ní skříň evropského poválečného hospodářského úspěchu, jsou ohromné a již se nedají nijak skrýt.

Mylná hospodářská rozhodnutí předcházejících německých vlád, která byla výhradně motivována zelenou ideologií, vyloučila naděje na budoucí zdravý hospodářský růst země.

Mylná hospodářská rozhodnutí předcházejících německých vlád, která byla výhradně motivována zelenou ideologií, vyloučila naděje na budoucí zdravý hospodářský růst země. Průsak zeleného levíčáctví do uvažování německých politických stran vedl k prosazování levicových ideologických radikalismů odporujících zdravému rozumu. Zelené bludy ovládly politiku natolik, že začala ekonomice diktovat, co musí plnit. Emisní povolenky, emisní cla, plnění závazných environmentálních cílů, ukončení jaderné ener-

getiky, to vše dostalo Německo – a spolu s ním zbytek EU – do kolen. Hospodářský úpadek, tak viditelný v kolapsu německých automobilek, byl jedním z hlavních důvodů, proč se Němci tak masově zvedli a šli k volbám, které pochopili jako poslední možný svobodný způsob k vyjádření své frustrace.

Dalším vážným důvodem, pro který šli Němci tak masově k volbám, byly důsledky masové migrace, které zcela mění strukturu tamní populace. Volit však v tomto případě CDU, německé socialisty nebo Zelené je jako svěřit pyromanovi krabíčku sirek. Vždyť právě tyto strany svou nezodpovědností, krátkozrakostí i zbabělostí otevřely dveře masové migraci a podporovaly ji tak agresivně, že jakékoli varovné hlasy uměly úspěšně potlačit. Výsledkem je neřešitelná společenská a bezpečnostní atmosféra v zemi, se kterou její původci, kteří sestaví budoucí vládu, nebudou schopni nic dělat. Zloděj sice může volat: chytte zloděje, ale bude to stále jen zloděj. ▶

Zajímejme se o hledání odpovědí na podstatnou otázku dneška: jak mohou volební výsledky v zemi našeho souseda promluvit do vývoje doby, kdy se Západ mění, kdy se rozpadá poválečná struktura Západu založená na amerických bezpečnostních garancích západní Evropě, kdy není zcela jasná budoucnost prostoru na východ od nás a kdy se z institucí Evropské unie stala neřiditelná byrokratická a politická monstra.

Že se Západ rozpadá, že přichází o cenné atributy prostoru, který jsme kdysi považovali za vysněná místa svobody, je zjevné. Jestliže mohou být zrušeny prezidentské volby v Rumunsku jenom proto, že by asi vyhrál „nežádoucí“ kandidát, jestliže vítěz svobodných parlamentních voleb v sousedním Rakousku není schopen sestavit vládu, neboť je označován za „krajní pravici se kterou se nevládně“, jestliže představitel Evropské komise naznačuje, že dopadnou-li volby v Německu špatně, „budeme muset zasáhnout“, nelze se vyhnout otázce, jaké je tedy evropské pojetí demokracie? Kam se evropský Západ posunul, když je připraven relativizovat to nejcennější, co jej kdysi charakterizovalo a přivedlo k prosperitě – svobodné volby?

Emisní povolenky, emisní cla, plnění závazných environmentalistických cílů, ukončení jaderné energetiky, to vše dostalo Německo – a spolu s ním zbytek EU – do kolen.

Západ se mění a slábne. Poločas jeho rozpadu je tím rychlejší, čím rychlejší je dynamika růstu velmocí v jiných částech naší planety. Naše zaostávání za kupředu pádícím světem jsme si způsobili ale jen my sami. Dokázali jsme si na sebe vymyslet všechno možné, abychom si cestu do budoucnosti zatarasili všemožným ideologickým balastem a politickým harampádím, skrze které je již téměř nemožné projít. Jak by nám okolní svět neměl utíkat, když my sami – vlastním činěním, vlastní hloupostí,

vlastní nepokorou a pýchou – jsme se postavili do pozice dýchavičného outsidera?

Rozpad Západu, onoho poválečného uspořádání pod ochranou USA, je v posledních týdnech zjevný. Američané si zvolili prezidentem své země Donalda Trumpa, který naznačuje, že osmdesátiletá aliance evropského Západu s USA je minulostí. Atlantická vazba se rozpadá proto, že obě strany Atlantiku se začínají lišit v důrazu na hodnoty, které kdysi sdílely společně a za které byly ochotny společně bojovat. Bez obalu před tuto pravdu postavil šokované delegáty Mnichovské bezpečnostní konference americký viceprezident J. D. Vance, když řekl, že největším nepřítelem Evropy je to, co „přichází zevnitř“.

Rozpad jednoty Západu je patrný v rozdílném přístupu USA a západní Evropy k řešení ukrajinsko-ruské války. Američané dávají zřetelně najevo, že válku chtějí ukončit, Evropané zabředávají do bažin vlastních ne-realistických slibů, které nebohým Ukrajincům dali a nyní nevědí, kudy kam. Radost z vývoje má samozřejmě Rusko, které díky západní hlouposti a naivitě dosahuje mnohého, v co snad ani před pár lety nemohlo doufat.

Vítěz německých voleb Friedrich Merz se svojí CDU bude kancléřem a vážně nemocnému Německu bude vládnout s německými socialisty. Nestačí mu to. Podle svých prvních povolebních slov chce vládnout také „Evropě bez Ameriky“.

Jeho vyjádření neberme na lehkou váhu. „Mojí absolutní prioritou bude posílení Evropy tak rychle, jak jen to půjde,“ prohlásil třeba v povolebním rozhovoru. „Po výrocích Donalda Trumpa z minulého týdne je jasné, že osud Evropy již jeho administrativu nezajímá, ... a mě proto bude moc zajímat, jak to všechno bude vypadat, až se bude na konci června blížit summit NATO. Zda budeme v té době ještě mluvit o NATO v jeho stávající podobě, nebo zda do té doby nebude ustavena [na Americe] nezávislá evropská bezpečnostní architektura –

tak rychle, jak jen to bude možné,“ zlověstně varoval budoucí německý kancléř.

Kromě toho, že jsme o Merzovi dlouho před německými parlamentními volbami věděli, že je příznivcem válečnického postoje vůči Rusku, kromě toho, že z jeho dřívějších prohlášení víme, že je pro posílení podpory Ukrajiny, po jeho slovech o tom, že „Evropa je pod masivním tlakem ze dvou stran“, dnes už i víme, že je připraven „v čele Evropy“ vydat se na cestu bez USA. To nejsou dobré zprávy.

Kam se evropský Západ posunul, když je připraven relativizovat to nejcennější, co jej kdysi charakterizovalo a přivedlo k prosperitě – svobodné volby?

Rozpadání atlantických vazeb, odchod USA z Evropy, Merzova slova „mojí absolutní prioritou je vytvořit sjednocenou Evropu“ v době, kdy jeho vlastní Německo se nachází uprostřed vážných hospodářských a společenských problémů, jsou varovné jevy.

Největší nebezpečí z budoucího německého kancléře Merze totiž nevidím v tom, že by si asi nebyl vědom limit možnosti a schopnosti západní Evropy bez USA, ale v tom, že je – jak se podle jeho slov zdá – schopen nás všechny zatáhnout do mimořádně riskantní a nebezpečné „bez-americké“ budoucnosti evropské slabosti navzdory. Na rozdíl od hlasů tvrdících, že západní Evropa se do ničeho bez USA nepustí, protože na své plány nebude mít zdroje, se obávám, že je ochotna se do politických dobrodružství – i bez USA – pustit.

„Německo nemá sloužit jako kovadlina evropských dějin,“ poznamenal kdysi Henry Kissinger, „a už vůbec ne jako jejich kladivo“. Prozíravá slova prozíravého státníka. Uvědomujeme si, co z toho ve stínu zvláštních slov budoucího německého kancléře může vyplývat?

25. 2. 2025

Blondák v bavorském kroji

Ladislav Ják
člen správní rady IVK

Afghánský žadatel o azyl spáchal v Mnichově teroristický útok. Je to už bůhvíkolikátý pádný důkaz, že země Evropské unie nejsou schopny zvládnout mohutnou vlnu uměle podněcované masové imigrace z exotických zemí, která trvá nejméně od roku 2015.

Přitom vůbec nejde pouze o etnicky a nábožensky motivované násilí imigrantů na ev-

ropských domorodcích. Jsou to sice strašlivé tragédie, ale přímo a na vlastní kůži je cítit jen zlomek Evropanů. Mnoho desítek milionů jich ale denně pociťují důsledky naprosto nezvládnuté inkluze imigrantů v školství, sociální oblasti, kulturní a civilizační sféře i v běžném pouličním životě.

Máme u nás hodně rozvážných státotvorných politiků, kteří tvrdí, že se nemáme co plašit, protože k nám přece imigranti nechtějí. A že kdo plaší, je nezodpovědný populista, který chce těžit z uměle vyvolaného strachu. No, ona to není tak docela pravda. Pro stále větší počet Arabů a černochů už cílovou zemí jsme, i když dosud zdaleka ne v takové míře jako třeba sousední

Německo. Především ale varování před hrozícím zmnohonásobením přílivu exotických imigrantů k nám má svůj reálný základ a není žádným planým strašením.

Máme tu Migrační pakt, jehož dopady se v blízké budoucnosti začnou projevovat, když ne povinným přerozdělováním imigrantů, tak přinejmenším citelným výpalným do bruselské kasy. A na stole leží několik verzí návrhů na sjednocení sociálních dávek pro azylanty i žadatele o azyl. Zatím cílovou zemí první kategorie nejsme, ale až příchozí lovci dávek zjistí, jak dobře a levně se u nás žije, když máte v kapse stejný balík jako kolega v Německu, budeme pro ně stokrát zajímavější. ▶

Jak Migrační pakt a formy jeho realizace, tak i debata o sjednocování sociálních dávek, to jsou přece navýsost politická témata prvního řádu. To nejsou fiktivní slovní průvany. To jsou témata, na kterých se profilují politické subjekty, a to zcela právem a zcela pochopitelně. Máme tu „sluníčkáře“, vítáče, výry Šafendáže, ale také suverenity, prosazovatele kontroly hranic, stoupence deportací a přitvrzení azylové politiky. Mezi nimi probíhá legitimní politický boj. Boj o to, jaká zvolit opatření na úrovni exekutivy i legislativy. Národní i unijní.

A pokud kolem nějakého tématu probíhá politický boj, pochopitelně se takové téma

promítne i do předvolební kampaně. Voliči chtějí vědět, jak se k problematice masové imigrace stavějí jednotlivé kandidující subjekty. Jenže to začíná vypadat, že některé

Mnoho desítek milionů lidí denně pocítuje důsledky naprosto nezvládnuté inkluze imigrantů ve školství, sociální oblasti, kulturní a civilizační sféře i v běžném pouličním životě.

postoje k imigraci budou napříště kriminalizovány, a tedy z politického diskursu vyloučeny.

Možná někdo namítne, že je rozdíl mezi agitací proti konkrétním politickým krokům kolem imigrace a podněcováním nevole k cizímu etniku. Jenže to by někdo z oné nevole musel udělat předvolební téma a například navrhnout diskriminaci podle rasy. Pokud chce ale někdo symbolizovat rizika plynoucí z masové imigrace lidí z mimoevropského prostředí, jak má takového exotického imigranta srozumitelně znázornit? Jako blondáka v bavorském kroji?

Když tak člověk o věci přemýšlí, musí ho napadnout, že problém je asi v onom noži. Místo něj měl mít ten černoš na plakátu v ruce volant.

13. 2. 2025

Bezalternativní demokracie a návrat politiky

Filip Šebesta

Institut Václava Klause

Česká, evropská a celkově celá západní demokratická politika přestává plnit svou funkci. Nedokáže a ani nechce reagovat na vůli veřejnosti. Naopak, všemožně se dopadům svobodně projevené vůle občanů snaží bránit. Stojí za tím snaha doslova zabetonovat některé principy, vyjmout je z demokratické diskuse a následně i z demokratického rozhodování. V Německu se pro to vžil termín *alternativlos*, který poukazuje na to, že některé politiky jsou ve „slušné společnosti“ jednoduše bez alternativy. Nemá se o nich diskutovat, nemají podléhat možnosti korekce ve volbách, existují jako jakási obdoba fyzikálních zákonů, politické axiomy platné bez nutnosti jejich

dokazování a obhajoby. Prostor pro skutečnou demokracii a možnost jejím prostřednictvím substanciálním způsobem měnit politiku se v posledních letech a dekadách neustále zmenšoval.

Prostor pro skutečnou demokracii a možnost jejím prostřednictvím substanciálním způsobem měnit politiku se v posledních letech a dekadách neustále zmenšoval.

V západních demokraciích byla zkonstruována k vytváření bezalternativních politik a obcházení vůle většiny široká paleta nástrojů.

Soudcokracie aktivistických soudců kreativně vykládá a doplňuje legislativní normy, avšak bez zákonodárného mandátu vzešlého z voleb. Soudcovský stav se tím stává jakousi nevolenou parlamentní komorou.

Jeho demokratická legitimita je přitom pouze odvozená, a tudíž značně omezená. Měl by se proto pohybovat jen ve striktních mantinelech.

Nadnárodním institucím jsou jednosměrně předávány větší a větší části suverenity. Občané jsou tím zbavováni možnosti rozhodovat o celé řadě otázek a jejich hlas ztrácí sílu.

Víra v experty – expertokracie – se snaží víc a víc problémů vydělovat z politického střetu a propůjčuje jim zdání politické nespornosti. Na některé záležitosti napříště tak již nemá být uplatňován pravolevý přístup reflektující rozdílné společenské zájmy, ale „expertní“ domněle apolitické nezávislé řízení.

Mediokracie prorůstající s „expertní“ scénou a vybranými nevládními organizacemi – ideologicky silně předpojaté světy, jež dodávají dostatečné množství komentujících a hodnotících mediálních hostů – následně vynucují v debatě, kterou z velké

NABÍZÍME

Václav Klaus a kol.: Trumpův návrat – co můžeme čekat?

Donald Trump se ujímá svého přerušovaného prezidentského mandátu jako 47. prezident Spojených států. Mnozí věříme, že léta mimo Bílý dům, kriminální stíhání či pokusy o atentát na něm zanechaly stopu a že ta stopa bude v jeho prezidenství a odchodlání s jakým se bude snažit naplňovat slova svého předvolebního hesla *Make America Great Again* vidět. Že se mu podaří zasít semínko pozitivní změny, které by mohlo být nadějí a inspirací i pro zbylou část západního světa na starém kontinentu. A že se mu, i přes obrovskou setrvačnost establishmentu, podaří zvrátit nebo alespoň zbrzdit sebedestrukci západního světa.

Triumfalismus z Trumpova vítězství v české veřejné debatě kontrastoval s negativní až odmítavou reakcí. Také Institut Václava Klause s napětím vyhlížel výsledek amerických prezidentských voleb. Nikoli však proto, že bychom měli s Donaldem Trumpem spojená nerealistická očekávání a čekali od něj záračné vyřešení všech problémů západního světa. Vůči oběma těmto extrémním polohám veřejné debaty jsme se snažili vymezit a vnést do ní pozitivní, ale zároveň realistický a zdrženlivý tón. V tomto duchu se nesou i eseje autorů knihy *Trumpův návrat: co můžeme čekat?*, do které přispěli **Václav Klaus, Jiří Weigl, Ivo Strejček, Filip Šebesta, Ladislav Jakl, Jan Zahradil a Ondřej Hejma**.

112 stran, brožovaná, 200 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

očiama autorů IVK

TRUMPŮV NÁVRAT

Co můžeme čekat?

Václav Klaus – Jiří Weigl
Ivo Strejček – Filip Šebesta – Ladislav Jakl
Jan Zahradil – Ondřej Hejma

Institut Václava Klause
leden 2025

části ovládají, co je, a co není přípustné. Minorita s disproporčním přístupem a vlivem v médiích tak drží otěže nad „veřejným diskurzem“ a do značné míry vytyčuje mantinely přípustnosti.

Vše je rámováno domnělou a stále silněji verbalizovanou obavou o to, aby demokracie nebyla unesena silami, které by ji vzápětí hodlaly demontovat (viz hesla Západ, nebo Východ; demokratický blok atd.), i když pro tato falešná obvinění neexistují nijaké důkazy a nemají žádnou oporu v reálném dění.

Minorita s disproporčním přístupem a vlivem v médiích drží otěže nad „veřejným diskurzem“ a do značné míry vytyčuje mantinely přípustnosti.

Je pochopitelné, že kdokoli se v takovém systému snaží reflektovat a naplňovat vůli voličů, musí být označen za populistu. Definováním tohoto zneužívaného termínu se však nikdo neobtěžuje. Je zkrátka samonosný. Podobně jako v případě pojmu dezinformace by se totiž jeho korektním a explicitním vymezením došlo nutně k závěru, že jde o pouhý nástroj k difamacii legitimního opačného politického postoje.

Vědomé politické rozhodování, které přináší politické zisky jeho nositelům a zároveň (typicky v delším horizontu) s sebou nese celospolečenské náklady populismem nepochybně je. Populismem ale rozhodně není každé politické jednání, které je odvozováno z mínění a odpovídá přání demokratické většiny. Tedy takové, jaké se dnes projevuje politickou revoltou proti strnulým pořádkům v řadě západních zemí, Spojenými státy počínaje.

Jak se výše popsaný domeček z karet mediálně-politicko-expertního mocenského kartelu může naráz sesypat, vidíme dnes právě v USA. Dřívější „agresivní oranžový človiček“ je najednou stále více respektovaným prezí-

dentem, jehož politice se dostává relativně vysokých úrovní občanské podpory a nikdo se proti ní výrazněji nebouří. Je to skoro až překvapivé. Žádné obří demonstrace, žádný chaos radikálů. V Americe se něco změnilo. Lidé se přestali bát společenské stigmatizace dříve spojené s politickými preferencemi. Ostrakizace, kterou si mocenský kartel vynucoval podřízením svým principům, zdá se minimálně na čas ztratila svou dřívější moc. Kampaně levicového a liberálního tisku pozbyly na účinnosti.

Sešňorování politiky bezalternativností má však ještě jeden aspekt, a sice mocenský. Politika je soubojem o moc a její následné uplatňování. Zároveň je tato mocenská hra hrou s nulovým součtem. Zisk jednoho je vždy ztrátou druhého a obráceně. A tak, jak politici přenechávají svou moc soudcům, médiím, neziskovkám, expertům a nadnárodním byrokratům, ztrácejí ji oni sami. A s nimi i občané, kteří jim propůjčují mandát. Vzniká tak jakási bezalternativní demokracie, ve které volby nemohou vést a také nevedou ke skutečné proměně politických poměrů, ale pouze k formálnímu střídání nominálně antagonistických subjektů politického středu.

Svázaní touto pavučinou, kterou na sebe politici sami upletli, jejich vládnutí ztrácí jakoukoli dynamiku a akceschopnost (i kdyby o ni nakrásně usilovali). S tím jak jejich „populističtí“ vyzyvatelé nabývají na síle, oni reagují ještě intenzivněji a zoufaleji v intencích politik, které je dovedly právě tam, kde jsou dnes. Nic jiného totiž neznají. Nic jiného si neumějí přestavit. Část moci si nechali vlastnit. Nedokáží si představit, že je možné se postavit nevládnímu sektoru, moci médií a nevolených „expertů“ s jejich postranními zájmy. Zoufale se tak snaží kormidlovat okolo pravidel, jež vytyčili a dohlížení nad nimiž svěřili do rukou někomu jinému.

Stejně tak jak na úrovni státního rozpočtu extendující valorizační automaty, závazná

výdajová procenta a mandatorní výdaje vyjímající část rozpočtu z politické diskuse znemožňují fungování hospodářské politiky a radikálnější rozpočtové řezy, funguje výše popsaný mechanismus na celopolitické úrovni. Prostor pro politiku se tím neuvěřitelně smrskl.

Donald Trump si bojem s hlubokým státem, do kterého se ihned po svém nástupu do funkce pustil, politiku bere zpět. Ne pro sebe, ale pro voliče, jimž svými neortodoxními kroky vrací zpět ztracenou váhu jejich hlasu.

Donald Trump si bojem s hlubokým státem, do kterého se ihned po svém nástupu do funkce pustil, politiku bere zpět. Ne pro sebe, ale pro voliče, jimž svými neortodoxními kroky vrací zpět ztracenou váhu jejich hlasu. Jednou z významných proměnných Trumpova nástupu na americký politický Olymp je proto právě originalita jeho kroků bořících zažité pořádky, jeho představitelství a myšlení „outside of the box“, které mu umožňuje vidět cestu tam, kam by jeho předchůdce z obou domněle soupeřících stran politického středu nenapadlo ani pohlédnout. Věci, které dříve nešly, se najednou dávají do pohybu. Politika se zpřůchodňuje a vůle voličů začíná být naplňována.

Trump své vítězství vyvzdoroval díky i navzdory mocenskému politickému kartelu a jeho hlubokému státu a necítí se být proto jeho „pravdivý“ nijak vázán. Reaguje na vůli voličů a demokraticky usiluje o její naplnění. I odpůrci konkrétních politických kroků nového amerického prezidenta by tak měli být schopni uznat, že návrat politického rozhodování zpět do rukou volených zástupců, o který dnes v Americe usilují, může v konečném důsledku být pro demokracii a skutečnou politickou soutěž jediné přínosem.

19. 2. 2025

Ukrajinská deziluze

Pro západoevropské země by to mohla být jistá úleva, protože je dlouhá válka na Ukrajině, protiruské sankce a zvýšená

Dnes je tragické slyšet po všech těch lživých slibech a frázích od západních velmocí, že členství Ukrajiny v NATO nepřipadá v úvahu a že jí to přece nikdy nikdo vážně nenabídl.

celková politická nejistota a napětí na kontinentě dlouhodobě poškozují. Ale zdá se, že opak je pravdou. Evropské země, jisté si americkou ochranou, příliš nainvestovaly do hysterické válečné psychózy, zabředly do nereálných pokryteckých příslibů Ukra-

jině, pěstovaly nesmiřitelné nepřátelství vůči Rusku, a nyní se obávají jeho posílení a odvety. Velmi ponižující je pro Brusel, Paříž, Londýn a Berlín představa, že mír si dohodnou samy USA s Ruskem a Evropa, ponechaná stranou, bude platit důsledky. To jsou kořeny hysterického zmatku, který ovládl Mnichovskou bezpečnostní konferenci poté, co z jednání Trumpovy administrativy jasně vyplynulo, že s nimi Trump nepočítá. Jak zaznělo z brilantního projevu viceprezidenta J. D. Vance, Trumpova Amerika považuje současné poměry v Evropě za zásadní problém a hrozbu Evropě samotné, větší než Rusko nebo Čína.

Debaklem je Trumpův postup v ukrajinské krizi pro východoevropskou politiku, z našeho pohledu především pro tu českou.

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Konflikt na Ukrajině a jeho řešení se posouvá směrem, který je logický a dávno předvídatelný, ale který si dosavadní česká a evropská zahraniční politika odmítaly v záchvatech svého „wishful thinking“ připouštět – rusko-americká proxy válka se blíží ke konci, USA mají jiné, naléhavější strategické priority ve světě a nepovažují Rusko za svého klíčového soupeře, s nímž musejí na život a na smrt bojovat.

Bývalé sovětské satelity ustrnuly mentálně někdy v 90. letech, v době totálního ekonomického a mocenského zhroutilí Ruska a bezprecedentní americké globální dominance a nabyly falešného, ale nezvratného přesvědčení, že se trvale nacházejí na vítězné straně dějin. Rusko ve svých předstávách navždy vyloučily z Evropy kamsi za Ural, členstvím v NATO získaly pocit věčných válečných vítězů a jejich zahraniční politika ztratila jakýkoliv smysl pro zdrženlivost a realismus. Přestaly se zajímat o skutečné zájmy svých spojenců a namlouvaly si, že se stejně jako ony budou stále dívat na svět optikou studené války a budou připraveny ji vést se stejnou rozhodností jako někdy v 50. letech minulého století.

Debaklem je Trumpův postup v ukrajinské krizi pro východoevropskou politiku, z našeho pohledu především pro tu českou.

Ruskem jsme se u nás přestali vážně zabývat vůbec. Nechápeme, že země, která 300 let spolurozhodovala o osudech Evropy, dvakrát byla z Evropy fatálně napadena a dvakrát náš kontinent osvobodila od tyranských dobyvatelů, má také nějaké zájmy, které mohou být i legitimní. Chováme se, jako kdybychom Rusy ve studené válce porazili my a navždy máme právo užívat si pozice vítězů.

Vše se zkoncentrovalo v případě ubohé Ukrajiny. Ta vznikla rozpadem SSSR jako stát postrádající tradici vlastní státnosti i potřebnou jednotu mezi svým ruským východem a silně protiruským západem. Dlouho fungovala jako jakési chaotičtější, zaostalejší a zkorumpovanější Rusko B, přesto však po třech desetkách let samostatné existence měla šanci na lepší budoucnost. Klíčové bylo udržet se v míru vedle sousední postupně sílící ruské velmoci, která ukrajinské státnosti příliš nepřála.

Všechno změnila falešná protiruská hra Západu s neuspokojenými ambicemi naivních Ukrajinců, která je nakonec zavedla do konfrontace s Ruskem. Rozšiřování NATO do postsovětského prostoru, Oranžová revoluce v Kyjevě s jasným protiruským zaměřením a perspektiva členství v NATO pro Ukrajinu vyústily nakonec v tragédii, již sledujeme dnes. Ukrajina uvěřila představě, že členství v NATO a EU bude pevnou zárukou její bezpečnosti a prosperity a že je to ze strany Západu vážně míněný projekt. Jejím politikům nikdy nepřišlo na mysl, že pro USA a Západ jsou zajímaví pouze jako karta v protiruské hře, nic více. Necháпали, že Rusko naproti tomu Ukrajině připisuje zcela zásadní význam, že je připraveno jít kvůli ní do války a že není ochotno připustit její vytržení ze sféry svého vlivu.

Dnes je tragické slyšet po všech těch lživých slibech a frážích od západních velmocí, že členství Ukrajiny v NATO nepřipadá v úvahu

a že jí to přece nikdy nikdo vážně nenabídl. Naivní Ukrajinci tomu však věřili, perspektivu členství v NATO si vepsali do ústavy a spoléhali na to, že je Západ před nebezpečím z Ruska ochrání. To se jim fatálně nevyplatilo.

Dnes mnozí rádi hovoří o Mnichovu. Mýlí se. Je to mnohem horší. V Mnichově západní velmoci doporučily Československu ustoupit a nebránit se a otevřeně daly najevo, že za něj bojovat nebudou. Ukrajinu naopak povzbuzovaly do boje a slibovaly neomezenou podporu, kterou ve skutečnosti nebyly ochotny poskytnout. My jsme pochopili, kapitulovali, a přežili – Ukrajinci věřili, bojovali, a dopadnou podstatně hůř.

Rusko Západ opakovaně varovalo. V paměti je Putinův projev na Mnichovské bezpečnostní konferenci v roce 2007, summit NATO v Bukurešti, kde Ukrajina sice nebyla přijata za člena, ale byla stanovena perspektiva jejího členství, přestože před tím přítomný ruský prezident všechny varoval. Potom přišel Majdan s účastí evropských politiků na demonstraci i při svržení legitimního prezidenta Janukovyče. A pak už pokračovalo násilí – anexy Krymu Ruskem, válka na Donbase a Minské dohody, které Ukrajina s vědomím Západu nedodržovala a byla usilovně vyzbrojována.

Rusko vyjde z konfliktu materiálně oslabené, ale politicky, vojensky a mocensky posílené.

Putin bohorovnému a přezíravému Západu dokázal, že svá varování myslel vážně a Ukrajinu napadl. Bidenova administrativa ruské agresi nebránila, ale přeměnila ji ve vleklý konflikt s cílem jej maximálně protáhnout, co nejvíce oslabit Rusko, ale nedopustit jasné vítězství ani jedné strany. Výsledkem jsou na obou bojujících stranách ztráty téměř dvou miliónů mužů a zničená a vylidněná Ukrajina, která přišla o pětinu svého území. Výsledek je to naprosto katastrofální, budoucnost a obnova rozvrácené země nejisté. Rusko vyjde z konfliktu materiálně oslabené, ale politicky, vojensky a mocensky posílené. Staronový prezident USA Trump má zásadně jiné priority než zastydělí neokoni v Bidenově vládě. V lití stamiliard amerických peněz do zbytečného konfliktu ve východní Evropě, který nepovažuje za americký strategický zájem, nevidí žádný smysl. Hlásí se k realitě multipolárního světa, nemá ambici řešit za americké peníze všechny světové problémy. Vyznává reálpolitiku, vnímá a respektuje zájmy ostatních velmocí a snaží se najít mocenskou rovnováhu. Je to realističtější a pochopitelné.

Někteří šlejí, že Trump telefonoval s Putinem. Zřejmě si myslí, že míru lze nejlépe dosáhnout vykřikováním nereálných ultimát Rusku a organizováním pseudomírových konferencí bez jeho účasti. Pouze zapomínají, že k diktování podmínek je třeba zvítězit

na frontě a že Ukrajina je tou slabší stranou, která ve vlastním zájmu potřebuje co nejrychleji najít rozumný kompromis. Sama bez trvalé západní pomoci není schopna v boji pokračovat. Předstírat, že má od Západu nějaký bíanco šek na vedení války, není fér. Je a vždy to byla lež.

Falešná protiruská hra Západu s neuspokojenými ambicemi naivních Ukrajinců je nakonec zavedla do konfrontace s Ruskem.

Kdo to nechápe, je ovšem česká pseudopolitika, která dosud žila v pocitu, že servilita vůči nejmočnějším ospravedlňuje všechno. Staré rakouské pořekadlo, že Čech je buď lokaj, nebo hulvát, prokázalo na výkonech naší „diplomacie“ v posledních letech opět svou pravdivost. Válce jsme se měli snažit zabránit nebo ji pomáhat co nejrychleji ukončit, nikoliv se prezentovat válečným štvaním a nerealistickými požadavky, o nichž každý věděl, že jsou nesmyslné. Všichni, kdo se na tom podíleli, by si měli uvědomit svou odpovědnost.

Ať válka skončí jakkoliv, pro nás zbydou dvě zásadní otázky – co s Ukrajinou a jak s Ruskem. Nejde jenom o to, jak zajistit bezpečnost a obnovu Ukrajiny a kdo to zaplatí. Jde o elementární stabilitu tohoto území, o migraci jejích obyvatel a o její vztahy k okolí. Bez USA není jasné, kdo by měl schopnost něco takového zajistit. Sousedé na to nemají sílu a prostředky, západní Evropa navíc dostatečný zájem. Vše bude hrát do karet Rusku. Ve světle toho všeho je jasné, že válku neměla Evropa ve vlastním zájmu nikdy dopustit.

Ve vztahu k Rusku je třeba mít racionální politiku. Rusko nikam nezmizí, jak někteří naši politici zřejmě iracionálně doufali. Bude pořád významnou velmocí, s níž bude třeba nějak vycházet. Doposud vůči němu naši politici veřejně hlásají politiku provokací a nepřátelství jako vůči zemi, kterou podezřívají z neomezených agresivních záměrů. Je nepřátelství a závody ve zbrojení skutečně naší jedinou budoucností, nota bene v situaci, kdy jsou USA zřejmě odhodlány k uvolňování napětí? Kde bude v takové situaci naše místo? Jak by měla v takovém případě vypadat česká zahraniční politika? Jak odhadujeme postoje ostatních zemí EU? Skutečně sázejí na trvalou konfrontaci? Evropa a my s ní se v důsledku ukrajinské války dostala do nebezpečného a nesmírně nevýhodného postavení. Je potřeba to co nejrychleji změnit. Naši zemi to ohrožuje především.

Ukrajinská tragédie je velkou lekcí pro všechny, příkladem, jak krátkozrakost, pokrytectví, nezodpovědnost, naivita, lhovost a nenávisť jsou schopny zničit všechno pozitivní, co jsme v Evropě po pádu komunismu získali.

17. 2. 2025

„Velké vzkazy na malém formátu“ Ivana Steigera

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

S lítostí a smutkem se obtížně smiřujeme se zprávou, že zemřel Ivan Steiger, světově uznávaný a respektovaný autor politické karikatury, malíř velkých pláten, režisér řady animovaných (a v německy mluvících zemích mimořádně populárních) filmů, ale i sběratel, renovátor a zakladatel oblíbeného Muzea hraček v Mnichově. Pro své jasné a pevné životní postoje a názory, se kterými se nebál vystupovat na veřejnosti a před veřejností je i hájit, se stal Ivan Steiger i jedním z laureátů Výroční ceny Institutu Václava Klause.

Jeho jednoduché postavičky skládající se z několika čar a obličejů byly vždy normální lidé se svými osudy.

Ivan Steiger se narodil 26. ledna 1939 v Praze. Svoji uměleckou dráhu začal studiem Vyšší filmové školy v Čimelích. Po studiu na této škole nastoupil na pražskou FAMU, kde se jedním z jeho vyučujících stal i Milan Kundera. Od Steigerových studií na FAMU se začala odvíjet i jeho kariéra zručného kreslíře, kterou začal na stránkách legendárních Literárek. Jeho jednoduché postavičky skládající se z několika čar a obličejů byly vždy normální lidé se svými osudy. Přesto byla jejich kompozice složitější – dějová zkratka, hádanka, karikatura „obrácená naruby“ vždy nabídla čtenářům příběh, aniž by potřebovala doplnit jediné slovo.

V roce 1968 emigroval Steiger se svojí rodinou do NSR. Usadili se v Mnichově a odtud také fenomenální kreslíř plnil svými kreslenými příběhy po celá další desetiletí první stránky světových novin, zejména Frankfurter Allgemeine Zeitung, The Times, Corriere della Sera a další. Zejména proto začal být brzy kritiky nadšeně nazýván autorem „velkých vzkazů na malém formátu“ nebo „básníkem kreslených esejů“.

S filmem začal Ivan Steiger jen pár let po emigraci do Německa. Plně využil svého filmařského vzdělání i umělecké představitivosti a natočil řadu trikových snímků, z nichž zřejmě nejspěšnějším se stal film „Tichá pošta“. Nesmírně poetické jsou tři Steigerovy filmové povídky „Teddyho vánoční sny“, což je nápadité filmové ztvárnění snů plyšového medvídky v různých letech svého života.

V dětství prý Ivan Steiger neměl žádnou oblíbenou hračku, přesto se z něho stal světově uznávaný sběratel hraček. Hračky považoval za první umělecké předměty, které utvářejí umělecké představy dětí od nejujtějšího věku: „Hračky, to je umění pro děti, to jsou malé sochy, malé obrazy, malé akvarely, do kterých děti promítají své představy, sny a přání...“, tvrdil Ivan Steiger.

Jak své sběratelské vášni podlehnul? Pro potřeby jednoho ze svých filmů potřeboval jako rekvizitu postavičku plechové hračky – flašinetáře, jejíž mechanismus fungoval na pružinu natahovanou klíčkem. Sehnal ji kdesi v Norimberku a „dotáhnul“ to se sběratelstvím tak daleko, že kdokoli dnes navštíví Mnichov, neměl by unikátní Muzeum hraček minout.

Vyvrcholením umělecké tvorby Ivana Steigera byla malba a práce s velkými formáty. Té se začal věnovat od poloviny 80. let minulého století, ačkoli jej přátelé od této práce odrazovali.

Vyvrcholením umělecké tvorby Ivana Steigera byla malba a práce s velkými formáty. Té se začal věnovat od poloviny 80. let minulého století, ačkoli jej přátelé od této práce odrazovali. Radili mu prý, „aby se necpal mezi desetitisíce malířů, když patří mezi deset nejlepších světových karikaturistů“.

Jejich rad nedbal a vytvořil zajímavé a inspirativní dílo.

Celý jeho život stála vedle Ivana Steigera jeho manželka Eva. Byla mu rádcem, kritikem, pomocníkem. Bez ní by prý například Muzeum hraček vůbec nevzniklo. Byla středobodem Steigerovy rodiny a vychovala dvě jejich dcery. Její úmrtí Ivana Steigera hluboce zranilo a s jejím odchodem se nikdy nevyrovnal.

Za své dílo získal Ivan Steiger řadu ocenění: byl nositelem jednoho z nejvyšších německých vyznamenání Řádu za zásluhy Spolkové republiky Německo, z rukou prezidenta České republiky Václava Klause převzal v roce 2009 Medaili Za zásluhy.

V emigraci Ivan Steiger nikdy neskloznil k „dělání politiky z emigrace“. Věnoval se své práci a naplno využil prostor svobody, který se mu v NSR otevřel. Nikdy se nepřipojil k „povyšené“ tónině československých emigrantů, kteří se po listopadu 1989 shlukli kolem části českého a slovenského disentu. Pracoval s chutí a radostí, že může pracovat konečně „doma“. Korespondoval si s Milanem Kunderou a na způsobu, jakým se světově uznávaným spisovatelem naložil český disent, si potvrdil, jak dobře udělal, že s tímto „typem politiky“ neměl nic společného.

My, lidé z Institutu Václava Klause, máme radost, že jsme se s Ivanem Steigerem mohli potkávat. Bylo nám neobyčejnou ctí, že jsme mohli – ve spolupráci s tímto umělcem – vydat naším společným úsilím i monografii věnovanou životu a tvorbě Ivana Steigera s názvem „Ivan Steiger – básník kreslených esejů“. Byla to pro mě zajímavá a lidsky inspirativní práce s člověkem vlídným, moudrým a nápaditým!

S Ivanem Steigerem odchází nejen mimořádně čínorodý, talentovaný a tvůrčí umělec, odchází s ním také osobnost s jasným názorem na svět kolem nás. Bude jistě chybět nejen své rodině, ale bude chybět moc i nám všem.

Publikováno na Echo24.cz, 17. 2. 2025

Předplatné IVK na rok 2025

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 1000 Kč.

Studentské předplatné 500 Kč.

predplatne@institutvk.cz